

УДК 371.2:378

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.260171>

Уляна Когут, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформатики та інформаційних систем
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
Оксана Сікора, кандидат технічних наук, доцент,
завідувач кафедри інформатики та інформаційних систем
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
Тетяна Вдовичин, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформатики та інформаційних систем
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

*“The only people who achieve much are those
who want knowledge so badly seek
it while the conditions are still unfavorable.
Favorable conditions never come.”*

C. Lewis

ВИКЛИКИ НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

У статті розглядаються деякі виклики, пов'язані із навчанням та викладанням в умовах війни. Проаналізовано певні проблеми освітнього процесу в умовах воєнного часу: можливість сфокусувати увагу, забезпечувати фізичну і психологічну безпеку та мотивацію навчання. Практичні дослідження показали доцільність використання додатку Classroom у період війни для дистанційного навчання. Перспективним напрямом майбутніх розвідок передбачається в аналізі результатів навчальної діяльності студентів у кризових ситуаціях.

Ключові слова: процес навчання; дистанційне навчання; додаток Classroom; асинхронний процес навчання; мотивація навчання.

Рис. 3. Літ. 6.

Uliana Kohut, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Informatics and Information Systems Department,
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
Oksana Sikora, Ph.D. (Technical Sciences), Associate Professor,
Head of the Informatics and Information Systems Department,
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
Tetiana Vdovychun, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Informatics and Information Systems Department,
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

CHALLENGES OF STUDYING AND TEACHING IN WAR CONDITIONS

The article discusses some of the challenges of teaching and learning in wartime. We have identified and analyzed the following problems: as an opportunity to focus on learning during the war and not lose the ability to productive learning, physical and psychological security, motivation to learn. In the context of the experience of our society in the first few days since the beginning of hostilities on the territory of Ukraine, it was difficult to prioritize work, study, namely to focus on this. Things that did not relate directly to the war seemed very minor, unimportant. As for learning, we need to keep certain things in focus in order to understand how to act, why people react the way they do, why this is the case, where the focus should shift, so that we can manage the situation as much as possible. In reality quarantine, we have acquired skills that make us masters of distance learning. And that's what we need to use now. We need to have a clear understanding of the rules and criteria for assessing success and progress. Thus, the rules create a higher level of psychological security. Today, in conditions of war, it is impossible to avoid a regime of asynchrony. If in the realities of distance learning asynchrony was undesirable, now it is an advantage. The ability to communicate and organize the learning process asynchronously, creates security conditions. But there must be a base that supports asynchronous communication, in particular: a secure and efficient communication channel; planning and re-planning; documenting, storing and providing students with access to educational materials in a flexible format; diversifying ways for students to achieve results. Thus, asynchrony is a strength in today's wartime. Practical research has shown the feasibility of using the Classroom application during the war for

distance learning. We see a promising direction of future explorations in the analysis of the results of students' learning activities in crisis situations.

Keywords: *learning process; distance learning; Classroom application; asynchronous learning process; learning motivation.*

Постановка проблеми. У контексті досвіду, який прожило наше суспільство у перші кілька днів від початку військових дій на території України, важко було пріоритетувати роботу, навчання, а саме сфокусувати увагу на цьому. Речі, які не стосувалися війни безпосередньо, здавалися дуже мінорними, не важливими. Загалом – це природна реакція на критичну ситуацію. Що ж стосується навчання, то важливо тримати у фокусі певні речі, для того щоб розуміти, як діяти, чому люди так реагують, чому саме так відбувається, де має зміститися фокус уваги для того, щоб можна було управляти ситуацією, наскільки це можливо, та не втратити здатність до продуктивного навчання.

22 жовтня 1939 р. Карл Льюїс у промові “Навчання під час війни” наголосив, що “тільки ті люди досягають чогось, які настільки сильно прагнуть знань, що вони шукають їх навіть тоді, коли умови все ще не є сприятливі; сприятливих умов ніколи не буде” [1]. Основна ідея виступу полягала у тому, що якби людство чекало ідеальних умов для того, щоб вчитися та розвиватися, то розвиток ніколи б не трапився. Навчання, пізнання, освіта мають тривати навіть тоді, коли людство живе у часі важких ризиків. Для людини навчатися є природним процесом, тому не потрібно зупинятися, а завжди продовжувати рухатися. Карл Льюїс пропонує замість розчарування – вірити; замість того, щоб зупинитися або впадати в емоційний негативний стан, – намагатися самодисциплінуватися, підходити до всієї реальності без страху, але тверезо [1].

Перебуваючи в умовах, коли життю загрожує небезпека, як викладачі, так і студенти не знають, що робити, як діяти, коли щось трапляється, який наступний крок. Ці питання йдуть по пріоритетах від питання безпеки. Безпека – це головне, бо можна загинути, навіть не будучи на фронті. Перебуваючи у різних містах, існує різний ступінь небезпеки. Але те, як кожна людина реагує на ситуацію, залежить не від ступеня небезпеки, а від того, як нервова система відчуває загрозу. Це потребує емоційної та професійної зрілості.

Для того, щоб відбувався навчальний процес, має бути забезпечена фізична і психологічна безпека, тобто потрібно створити певні правила і їх виконувати, зокрема: формат, план, інструменти, критерії, план “Б” (що робити, якщо...?). Це

означає визначити, який формат колективної співпраці, як зробити навчальну роботу максимально детермінованою (який план; що треба робити, якщо план не здійснюється), які інструменти, тобто де зберігаються дані, що використовуються для комунікації.

У реальності карантину учасники навчального процесу набули навичок, які властиві майстрам дистанційного навчання. І це те, що треба використовувати зараз, тобто чітко розуміти правила та критерії оцінки успішності та прогресу. Отже, правила створюють вищий рівень психологічної безпеки. Основне завдання, щоб всі дотримувалися їх і не порушували.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Цифровізація освіти зумовлена не лише карантинном, а й загальним розвитком країн світу. На це звертають увагу автори статті [4], зокрема, що в умовах карантину на основі цифрових технологій працюють усі різновиди освіти, крім дошкільної. Зазначено, що труднощі освоєння цифрових технологій виникають через відсутність не лише методичної бази їх використання, але й методології їх розробки, що змушує педагога на практиці орієнтуватися на особистий досвід. Заслужує уваги дослідження авторів [3] щодо сучасного стану та перспектив розвитку цифрового навчального середовища університетів України для підтримки освітнього процесу.

Дослідження проблеми створення сприятливого освітнього середовища для організації змішаного та дистанційного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти розкрито автором О. Стецкевичем [7], зокрема, надано практичні рекомендації щодо створення освітнього середовища засобами Google Classroom та підготовки до ефективної комунікації між учасниками освітнього процесу засобами відеоконференцій. О. Ісаєва, Г. Шайнер, І. Розман [5] висвітлюють проблеми, пов’язані з перспективами застосування кейс-технології у процесі дистанційного навчання в умовах глобалізації освіти. Автори наголошують на необхідності актуалізувати кейс-технології як оновлений підхід до викладання дисциплін у кризових умовах пандемії Covid-19.

Мета статті. Аналіз деяких проблемних аспектів навчання та викладання в умовах війни.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день в умовах війни неможливо уникнути режиму асинхронності. Якщо у реаліях дистанційного

навчання асинхронність була небажаною, то зараз має переваги для використання у освітньому процесі. Можливість комунікувати та організувати навчальний процес асинхронно, створює умови безпеки. Але має бути база, яка підтримує такий зв'язок, зокрема: безпечний та ефективний канал зв'язку (швидкість комунікації, асинхронна комунікація); планування та перепланування (основний план, план "Б" на випадок змін основного плану); документування, зберігання і забезпечення доступу студентів до навчальних матеріалів у гнучкому форматі; урізноманітнення способів для студентів, щоб досягти результату (пройти шлях порізному зі спільною шкалою оцінювання та критеріями). Отже, асинхронність – це сильна сторона в обставинах воєнного часу сьогодні.

З технологічної точки зору, можливість організувати навчальний процес асинхронно, який би відповідав вищенаведеним ознакам, надає інструмент Classroom від Google, який функціонує для надання освітніх послуг. Варто наголосити, що Classroom дає змогу проводити процес навчання і в режимі реального часу з використанням відеоконференцій Google Meet, а також підтримувати асинхронний режим з публікацією всіх необхідних матеріалів та завдань для студентів.

Наявність власного акаунту в системі Google відкриває для студента та викладача можливість отримувати та надавати освітні послуги через додаток Classroom [6]. Навчальні матеріали (силабус навчальної дисципліни, конспекти лекцій, інструкції щодо виконання лабораторних робіт, завдання для проведення семінарських чи практичних занять, зразки виконання звітів студентів тощо) можна опублікувати, використовуючи сервіс "Матеріал" (рис. 1).

Безкоштовний освітній онлайн-інструмент Google Classroom дає змогу додавати завдання для виконання лабораторних робіт чи практичних

завдань, які структуровано для студентів по академічних групах, а також деталізовано терміни здачі, кількість балів та можливість постійного комунікування з викладачем через чат. У цій системі подачу нового матеріалу, закріплення отриманих знань можна проводити в синхронному режимі, а поставленні завдання – розв'язувати в асинхронному, що уможливить роботу студентів у зручний час, у власному темпі. Наявність облікового запису в Google сприяє поліпшенню взаємодії з іншими учасниками класу, використовуючи чати, електронну пошту, форуми, блоги, соціальні мережі чи інші інтерактивні освітні платформи тощо.

Студент має можливість спостерігати терміни виконання поставлених завдань через стрічку класу, а також через налаштування календаря з публікацією подій. Classroom надає студенту навчальне середовище з колективом однодумців, які працюють на кінцевий результат. Постійна підтримка викладача в асинхронному режимі дає змогу тримати зв'язок та спільно долати навчальні труднощі.

Звичайно, додаток Classroom може повноцінно функціонувати через підключення до інтернету як найосновніша умова його безперебійної роботи. Воєнний час вносить корективи не тільки у процес навчання, але й у можливість отримання доступу до інтернету. Проте альтернатива є, адже, оскільки кожен студент сьогодні використовує свій гаджет не тільки для задоволення власних потреб, але і для навчання, то мобільна версія Classroom як завантажений додаток, дає змогу тимчасово отримувати доступ до навчальних матеріалів, які опубліковані у класі.

Classroom є не лише інструментом віддаленої взаємодії, але надає доступ до хмарного сховища даних, що уможлиблює вміщувати інформацію, обсягом до 15 Гбайт. Оскільки всі додатки Google інтегруються один з одним, то у Classroom є вбудований інструмент Диск, за допомогою якого

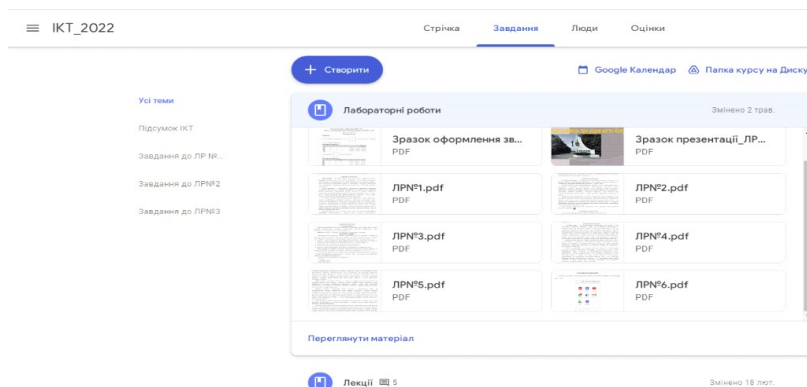

Рис. 1. Публікація навчального контенту у Classroom

1	Позначка часу	Електронна адреса	Результат	Прізвище та ім'я студент	Група та курс
2	23.05.2022 17:39:41	vitalikcp09@gmail.com	13 / 30	Челелюк Віталій Ігоров	БХ-11Б, 1курс
3	23.05.2022 17:49:12	vmoroz2802@gmail.com	14 / 30	Валентина Барчак	ДО-13Б, 1 курс
4	23.05.2022 17:49:45	savomark3@gmail.com	20 / 30	Савостейко Маркіян	ГБ-13Б, 1 курс
5	23.05.2022 17:50:19	ksenaksofia9@gmail.com	15 / 30	Ксеняк Софія	СР12Б, 1 курс
6	23.05.2022 17:51:57	madlikarina@gmail.com	16 / 30	Мадій Каріна	ДО-13Б, 1 курс
7	23.05.2022 17:51:58	anastasiyakovalchuk1501	16 / 30	Ковальчук Анастасія	П11Б, 1 курс
8	23.05.2022 17:52:42	neshlyshev@gmail.com	19 / 30	Шев'як Анастасія	СР-12Б
9	23.05.2022 17:52:47	natalaprotsiak@gmail.co	17 / 30	Процяк Наталія	П-11Б
10	23.05.2022 17:53:20	kostukmisha123@gmail.c	20 / 30	Костюк Михайло	БХ11Б
11	23.05.2022 17:53:56	piivanna2004@gmail.cor	15 / 30	Пісоцька Іванна	ДО-13Б
12	23.05.2022 17:54:00	anastasiyaq08@gmail.cc	14 / 30	Симоненко Анастасія	ДО13-Б
13	23.05.2022 17:54:05	nastamarkovic@gmail.cc	14 / 30	Маркович Анастасія	БХ11Б перший курс

Рис.2. Результати тестування на Диску

можна повністю дублювати навчальну інформацію, яка опублікована у класі, а також зберігати резервні копії документів студента. Також вдалим рішенням для навчального процесу від Classroom є синхронізація даних на різних технічних засобах, що забезпечується лише входом у персональний обліковий запис користувача.

Варто наголосити, що у Classroom є можливість здійснення контролю знань через публікацію “Завдання з тестом”, а тим самим студент через опитування (додаток Google Форма) зможе отримати результат про виконання контрольних робіт чи підсумкової оцінки загалом. Для викладача, налаштування тесту через Форму, дає можливість не лише створити індивідуальні завдання для кожного студента, але й оперативно отримати результати цілого потоку – наявність у Classroom сервісу Диск, допомагає викладачеві побачити узагальнену таблицю результатів щодо проведення контролю знань (рис. 2.).

Classroom дає можливість відслідковувати динаміку як окремого студента (рис. 3), так і всіх учасників, які підключені до конкретного класу.

Додаток Classroom з різноманітними елементами навігації має багато функціональних можливостей, які можна використовувати для навчальних цілей в організації освітнього процесу закладів освіти на різних рівнях, а саме: простота роботи, зрозумілий інтерфейс, динамічна синхронізація даних, колективна робота,

Ганна Гучок		
Теоретична контрольна робота	Термін не вказа...	21/30
Практична контрольна робота	23 трав., 16:30	20/30 Виконано нещ...
П-11Б @ 3	15 трав.	Здано
П-11Б @ 5	Термін не вказа...	Здано
П-11Б @ 3 @ 1	10 квіт.	Здано Виконано нещ...

Рис. 3. Результати студента у Classroom

налагоджена комунікація учасників освітнього процесу тощо.

Викладачі повинні намагатися підтримувати тих, хто навчається, особливо у час війни. Змусити вчитися неможливо, адже це частина особистої відповідальності. Тому першочергове завдання для педагогів, які навчають бачити перспективи, – це підтримувати і заохочувати тих людей, яких навчають. Зокрема, використовуючи додаток Classroom, варто розкрити навчання як захопливу можливість. Функції сервісу допомагають студенту включити самомотивацію, самообізнаність і усвідомлення своїх зацікавлень навіть у найбільш критичних ситуаціях. Відкритість навчального контенту у Classroom та безмежна цікавість студента заохочує його експериментувати і створювати нове, шукати ресурси і проробляти власні дослідження, ставити питання викладачу персонально чи відкрито для всіх користувачів класу, застосовувати нові знання, ділитися знаннями і навчати інших. У результаті такого процесу є певні очікування: легкий доступ до навчання, можливість повторення та кінцеве винагородження студента.

Однак, залишається відкритим питання: звідки взяти мотивацію навчання? Теперішній час характерний тим, що цілі визначаються цінностями [1], зокрема: я знаю, що для мене справді важливо (ухвалення усвідомлених рішень, постановка цілей, що надихають); я усвідомлюю свої вищі емоційні потреби (визначення, що мотивує, вміння докласти зусиль для результату); я перебуваю у контакт з собою (перевірка чи дії відповідають цілям, а цілі – цінностям, вміння допомогти іншим знайти зв'язок).

Кожна людина має певні цінності, на них будуються переконання. Це продукує потребу діяти відповідно до цих цінностей і переконань. Це і є мотивація. Коли є чітке розуміння цінностей, то можна ставити цілі і діяти. Ззовні може бути лише покарання або

заохочення, але якщо це заохочення ніяк не пов'язано з тим, що для людини є цінним, то ці заохочення не будуть діяти. Мотивація – це свідома діяльність та усвідомлення своїх вищих емоційних потреб. Мотивує людей те, як кожен хоче почуватися і що це відчуття дає. Тому, завдання педагогів допомогти студентам знайти взаємозв'язок між цілями та цінностями, не нав'язуючи свої цінності.

У час війни дистанційне навчання є важливим, як альтернатива відчуття невідривності освітнього процесу та переключення уваги студента на робочі моменти. Однак особливу увагу треба звертати на формування соціально-психологічного аспекту навчального процесу, створюючи комфортну та довірливу обстановку. При можливості, під час дистанційного навчання треба виділяти час для спілкування зі студентами, але не для того, щоб нагадувати про активні військові дії, а для того, щоб сфокусуватися на безпеці, захисті, взаємопідтримці тощо.

Організуючи навчальний процес під час війни та стикаючись з певними професійними викликами, викладачеві треба завжди розуміти пріоритети та план дій, допомагати іншим і чітко розуміти очікування, створювати можливості і надихати, надаючи ресурси, інформацію, довіру, максимально можливу доступність, забезпечувати процес поширення інформації щодо розв'язування проблем, ухвалення рішень та регулярної комунікації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На основі проведеного дослідження для зменшення негативного впливу на навчання різних викликів, пов'язаних із критичними ситуаціями у час війни, можна запропонувати для дистанційної форми навчання:

- поєднувати синхронний асинхронний режими для забезпечення оптимальних і найбільш безпечних умов навчання;
- готувати альтернативні варіанти подачі матеріалу, а саме відеозаписи, посилання на підручники, презентації тощо, що містять потрібний контент, оскільки при синхронних онлайн-заняттях можуть виникнути непередбачувані ситуації;
- оптимізувати навчальне навантаження для студентів, приділяючи більше часу на виконання завдань, що несуть психологічне розвантаження, врегулювання емоційного стану тощо;
- оцінювати отримані знання, уміння, навички студентів відкрито та справедливо, застосовуючи спільну шкалу оцінювання і чіткі критерії.

У час війни важливо, щоб педагог гнучко підходив до організації освітнього процесу,

надаючи студентів можливість вибору та контролю над тим, що відбувається на заняттях. Він має чітко знати, чого від нього очікують, при цьому викладач повинен використовувати різні форми та методи навчання, дозволяти студентам працювати у групах. Як правило, найкраще студента мотивують емоції. Для цього викладачем можуть бути використані пошукові методи, спрямовані на знаходження творчих завдань, цікавих вправ, що значно зацікавлює студентів до навчання. Вимушена ізоляція під час ведення воєнних дій впливає на психіку студента, тому викладачеві доцільно більше контактувати зі студентами, заохочувати спілкуватися між собою, залучати до бесіди їхніх батьків, обговорювати спільні події, проекти, плани на майбутнє.

Практичні дослідження показали доцільність використання додатку Classroom у період війни для дистанційного навчання, який дає змогу студенту включити самотивацію, самообізнаність і усвідомлення своїх зацікавлень. Наявність персоналізованого середовища у Classroom для студентів, а саме: доступ до хмарного сховища даних, до різноманітних інструментів для організації віддаленої взаємодії, синхронізація між технічними засобами навчання, зручні елементи навігації та якісний інтерфейс українською мовою, зрозумілі ступені захисту для учасників навчального процесу тощо допомагає розв'язання передові позиції у закладах освіти.

Крім того, для комплексного вирішення наведених у статті проблем, доцільно також пам'ятати, що людський організм має свій ресурс і може проживати легке вигорання. Тому потрібно дбати про те, на що можна опертися: не відкладати відчуття радості; не звинувачувати себе; мати реалістичні цілі і очікування; визначити межі власної відповідальності.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом результатів навчальної діяльності студентів у кризових ситуаціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. URL : <https://cutt.ly/CGI0cgK>. Дата звернення 25.04.2022
2. URL: <https://cutt.ly/UGJy5KW>. Дата звернення 25.04.2022
3. Kuzminska O., Mazorchuk M., Morze N. & Kobylin O., "Attitude to the Digital Learning Environment in Ukrainian Universities", CEUR Workshop Proceedings, vol. 2393, 2019, p. 53–67. Available at: http://ceur-ws.org/Vol-2393/paper_245.pdf
4. Ашиток Н., Галь Ю. Проблеми впровадження цифрових технологій в дистанційне навчання у вищій школі. *Молодь і ринок*. 2021, №11 (197). С.33–38.
5. Ісаєва О., Шайнер Г., Розман І. Кейс-технологія як

**ПРАЦІ УКРАЇНСЬКИХ УЧЕНИХ З ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ
В НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУПРОВІДІ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

інноваційний підхід викладання дисциплін у кризових умовах. *Молодь і ринок*. 2021, №11 (197). С.39–43.

6. Сікора О.В., Вдовичин Т.Я. Реалізація технологій відкритих педагогічних систем на прикладі використання Google Класу. Педагогічна освіта: теорія і практика. Випуск 32 (1–2022) <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2022-32>

7. Стечків О. Особливості організації змішаного та дистанційного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2022, №1 (199). С.101–106.

REFERENCES

1. Available at: <https://cutt.ly/CGI0cgK>. Accessed on: April 25, 2022. [in English].

2. Available: <https://cutt.ly/UGJy5KW>. Accessed on: April 25, 2022. [in Ukrainian].

3. Kuzminska, O. Mazorchuk, M., Morze, N. & Kobylin, O. (2019). "Attitude to the Digital Learning Environment in Ukrainian Universities", CEUR Workshop Proceedings, vol. 2393, pp. 53–67. Available at: http://ceur-ws.org/Vol-2393/paper_245.pdf [in English].

4. Ashytok, N. & Hal, Yu. (2021). Problemy vprovadzhennia tsyfrovyykh tekhnolohii v dystantsiine

navchannia u vyshchii shkoli [Problems of implementing digital technologies in distance learning in higher education]. *Youth & market*. No.11 (197). pp.33–38. [in Ukrainian].

5. Isaieva, O., Shainer, H. & Rozman, I. (2021). Keis-tekhnolohiia yak innovatsiinyi pidkhit vykladannia dystsyplin u kryzovykh umovakh [Case technology as an innovative approach to teaching disciplines in crisis conditions]. *Youth & market*. No.11 (197). pp.39–43. [in Ukrainian].

6. Sikora, O.V. & Vdovychyn, T.Ia. Realizatsiia tekhnolohii vidkrytykh pedahohichnykh system na prykladi vykorystannia Google Klasy [Implementation of technologies of open pedagogical systems on the example of using Google Class]. Pedagogical education: theory and practice. Vol. 32 (1-2022) Available at: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2022-32>. [in Ukrainian].

7. Stechkevych, O. (2022). Osoblyvosti orhanizatsii zmishanoho ta dystantsiinoho navchannia u zakladakh fakhovoi peredvyshchoi ta vyshchoi osvity [Peculiarities of the organization of mixed and distance learning in institutions of professional pre-higher and higher education]. *Youth & market*, no.1 (199). pp.101–106. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 11.05.2022

УДК 378.017:172.15]:001.981

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.265797>

Інна Агалець, кандидат педагогічних наук, доцент,
старший науковий співробітник відділу науково-інформаційно-аналітичного супроводу освіти
Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В. О. Сухомлинського НАПН України

**ПРАЦІ УКРАЇНСЬКИХ УЧЕНИХ З ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ
В НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУПРОВІДІ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

У статті зроблено спробу обґрунтування актуальності вторинних інформаційно-аналітичних документів, розроблених науковцями Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на основі аналізу й узагальнення фахових праць українських учених, як засобу науково-інформаційного супроводу діяльності закладів педагогічної освіти (ЗПО) України з патріотичного виховання молоді. Наголошено, що нав'язана Росією повномасштабна війна, яка є надзвичайним випробуванням для України, загострила необхідність переосмислення українським суспільством патріотичного виховання у різних інститутах громадянського суспільства, зокрема в ЗПО.

Ключові слова: патріотичне виховання; науково-методичні праці; українські вчені; документи інформаційної аналітики; заклади педагогічної освіти; професійна виховна діяльність.

Лім. 7.

**Inna Ahalets, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor, Senior Researcher of the
Scientific Information and Analytical Support of Education Department
Volodymyr Sukhomlynskiy State Scientific and Pedagogical Library of
Ukraine National Academy of Pedagogical Science of Ukraine**

**THE WORKS OF UKRAINIAN SCIENTISTS ON THE PATRIOTIC EDUCATION OF YOUTH IN
SCIENTIFIC AND INFORMATION SUPPORT FOR TEACHER EDUCATION INSTITUTIONS**

The article attempts to justify the relevance of secondary information and analysis documents that developed by scientists of the V. O. Sukhomlynskiy State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine (hereinafter referred to